

Rinze Ijbema - Zondag 51.

1. **[1]** 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.' Voor de Heer Jezus zelf zijn onze schuld en vergeving belangrijk genoeg om ze een plaats in zijn gebed te geven. Als Hij ons leert bidden, leert Hij ons bidden eerst voor God: zijn naam, zijn rijk, zijn wil, op aarde zoals in de hemel. Hij leert ons bidden, dan voor onszelf: ons brood, en dan vergeving. Brood, **[2]** leven - en vergeven. Leven om te vergeven, om vergeven te worden. Je kunt zeggen: als je leeft bij brood alleen, als je daarbij blijft staan, dan ben je nog niet halverwege. Leven - én vergeven. Geen leven zonder vergeven, zonder dat je vergeven wordt. Het gebed om brood is relatief. Van Christus zelf en van zijn apostelen leer je ook over de zin van vasten. Dan bid je een dag of een paar dagen niet voor je eigen dagelijks brood. Maar de Heer leert je nergens dat je even zonder vergeving kunt. Geef ons vandaag de vergeving die wij dagelijks nodig hebben. **[3]** Brood kun je zonder, genade niet.

Als Jezus ons leert bidden: 'vergeef ons onze schulden,' dan maakt Hij duidelijk, dat in zijn wereld de schulden reëel zijn en de vergeving mogelijk. Nu hoop ik dat het voor jullie net zo is als voor de Here Jezus. En ik weet ook heel goed van veel mensen die hier in de kerk zitten, dat ze nu mogen denken: je vertelt niets nieuws. Dan vraag ik je nog even geduld met me te hebben. En inderdaad in te stemmen: **[4]** Jezus ziet schuld bij mensen: mensen doen dingen, die fout zijn, die schade maken, die vragen om herstel. En Jezus leert je aan God om vergeving te vragen. Kennelijk moet je daarvoor dus bij God wezen en staat de schuld open bij Hem. En kennelijk kent God wegen om te vergeven. Dat is wat Jezus je leert. **[5]** Je schuld bij God is echt.

Daarmee leert Jezus je iets, wat je nergens anders leert. Niet in je eigen hart. Niet in je omgeving. Bij ons, in onze wereld is schuld iets vaags. Ik zal je dat laten zien. Honger in Afrika. Het is simpel: er is genoeg voor iedereen. Maar dit zijn de feiten: 20% van de wereldbevolking heeft de beschikking over 80% van de rijkdommen. **[6]** En dus staat er onderaan de ladder een hele groep mensen die te weinig heeft om te leven en te veel om te sterven. Voelt u zich er schuldig over? Zo nee, dan bent u niet de enige. En ik weet het: jij kunt er in je eentje niets aan doen en er zijn oorlogen en er zijn natuurrampen en er is ieders eigen verantwoordelijkheid – maar met dat ik dat zeg, bouw ik de muur hoger en hoger: vervelend voor jullie, maar het-is-niet-mij-schuld. Ander voorbeeld, zelfde principe: als het gaat om strenger straffen zegt iedereen: goed zo, aanpakken die handel. Maar als er een envelop uit Leeuwarden bij jou op de deurmat valt, dan is het allemaal

waanzin en flauwekul, die stomme regeltjes. Herken je dat? De mentaliteit is 'niet mijn schuld'. **[7]** Ik pleit onschuldig.

Ik zeg dat je die manier van denken in jezelf kunt vinden. Ik zeg ook dat het een mentaliteit is van Nederlanders van nu. Dat levert ons dus een communicatieprobleem op. **[8]** Probeer maar eens iemand die nog nooit een kerk van binnen heeft gezien uit te leggen wat dat is, zonde, schuld, vergeving die je nodig hebt. Voor het idee van veel mensen gaat dat nergens over. En in elk geval niet over jezelf. Er zijn tijden geweest, dat dreigen met Gods oordeel een schrikreactie oproep. Aan het eind van de Middeleeuwen. Luther was niet de enige die doodsbenauwd was voor Gods oordeel. En ook nog wel in de twintigste eeuw. Mensen hadden als kind een christelijk geweten meegekregen. Maar zonde betekent in Nederland vandaag niet meer dan: **[9]** 'dat is jammer.'

En dat is jammer. Dan is het wel erg nodig om die wereld wakker te schudden. Om jezelf wakker te schudden. Omdat er wél schuld is, tegenover God, tegenover je medemensen, tegenover jezelf. Ik zie dat het werkelijk van alle tijden is, om je te isoleren tegen al te scherpe schuldgevoelens. En we hebben in onze maatschappij nu eenmaal een overdaad aan schuldverdovende middelen. **[10]** Maar als je bij voorbeeld kijkt, luistert naar Johannes de Doper, merk je dan niet dat hij doorprijkt naar een laag in je leven, waar je liever niet aan herinnerd wordt, maar die er wel is? Zoals onze Heer Jezus tegen de werkelijkheid aankijkt (er is zonde, je overleeft niet zonder vergeving), zo leert zijn profeet je naar je eigen leven te kijken. **[11]** Johannes accepteert mijn smoesjes niet.

Je kunt Johannes dankbaar zijn dat hij als profeet van de Allerhoogste zo dicht bij jou en mij is komen staan. Dit zegt Johannes: kijk eens in je klerenkast, kijk eens in je koelkast. **[12]** Heb je dubbel? Deel dan uit. Dit zegt Johannes: beheer jij je portemonnee en niet andersom. Dit zegt Johannes: misbruik je macht niet. Johannes begint dichtbij. Dit is je schuld, vraag om vergeving en beter je leven. En als het waar is, dat wij vandaag een afgestompt schuldgevoel hebben, dan kan Johannes je misschien helpen je geweten te scherpen. Maar ik wijs je erop, dat je dan niet zomaar klaar bent. Als de boodschap van deze profeet was: een beetje hier, een onsje daar, dan ben je nog niet bij je schuld als levensnood en vergeving als levensbehoefte. Terwijl die diepgang er wel moet zijn. 'Addergebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel?' Au. **[13]** Johannes leert me: mijn schuld doet pijn.

2. Nu is het onze Heer Jezus Christus zelf, die je wel de ware wijsheid geeft, dat je ergens veilig bent voor het oordeel dat komt. Bij Hem. Alleen is het niet zo, dat Christus' profeet Johannes dan de moeilijke boodschap brengt, terwijl de lat bij Christus zelf een stuk lager ligt. Integendeel. Johannes gaf een richting aan, die door Christus tot in het volmaakte gevraagd wordt. En daarmee plaatst Hij alle onvolmaaktheid op dezelfde noemer: zonde tegen God. **[14]** Als de Here Jezus gekruisigd wordt, bidt Hij om vergeving voor wie Hem martelen. Deze zelfde Christus leert jou bidden om vergeving van jouw schulden. Daarmee zet Hij jou op één lijn met de kruisigenden. Niet zij. Jij. Au. **[15]** Mijn schuld kruisigt Christus. Maar toch ben je veilig voor het oordeel bij Hem. Hoe werkt dat dan?

God heeft ervoor gekozen onze schuld naar zich toe te trekken in Jezus Christus. Als jij denkt dat je precies kunt vertellen hoe dat gegaan is, dan kun je meer dan de apostelen van Christus zelf. Je merkt dat de bijbel op verschillende manieren spreekt om dat wonder van vergeving te beschrijven. Het gaat dan over een goddelijke rechtbank, over het ultieme offer, over het bewijs van liefde, over zwakheid die kracht blijkt. Allemaal verschillende manieren om ons aan het verstand te brengen wat dat was, wat daar op Golgotha gebeurde. **[16]** En ik zeg daarvan: dat gaat je verstand te boven. Dat gaat over het hoe. Maar dat het zo is, daarover zijn alle bijbelboeken het helemaal eens. Dat het zo is: Golgotha is Gods weg naar vergeving van zonden. Kijk maar. Het oordeel is aan Christus. Het laatste oordeel, bij de finale van de wereld. Want niet Johannes maar Christus zelf heeft gezegd dat Hij terugkomt. En in feite gaat het Hem maar om één vraag: heb jij God gevraagd om vergeving van je schulden, in Jezus' naam? Klaar. **[17]** Christus kruisigt mijn schuld.

Maar nu moet je opletten wat voor effect die toekomst heeft op je leven nu. Ik wil dat effect zo onder woorden brengen: hoe meer je vergeving vraagt, hoe groter je schulden worden. Nee, je hebt gelijk, niet je schulden zelf worden groter. Je krijgt er alleen meer oog voor. Ik zal je eerlijk zeggen dat ik gesprekken met niet als christen opgegroeide mensen niet direct begin over zonde en schuld. Gewoon, omdat ik dan soms net zo goed Swahili kan spreken: geen idee waar het over gaat. **[18]** Maar geloof me, als mensen de liefde van God in Christus leren kennen, dan hoef ik ze niet aan te praten dat er ook in hun leven sprake is van schuld. Dan maakt de Geest van Christus zelf dat duidelijk. Was het zo erg? Ja – en toch houdt Hij van je. Was dat nodig voor mij? Ja – en toch houdt Hij van je. Ben ik zo klein? Ja – en toch houdt Hij van je. Golgotha zegt iets heel fundamenteels over jou. Schuld. En het zegt iets heel fundamenteels over Hem. Vergeving. **[19]** Hoe dichterbij Golgotha, hoe minder zelfbedrog.

Hoe meer je om vergeving vraagt, hoe meer je je schuld leert zien. Bid daarom ook concreet over wat er misging. Heeft God je meer gegeven dan je verwacht had? Maak je excuses. Heb je iemand uit je omgeving tekort gedaan, omdat jij kwaad was om iets anders? Zeg het tegen God. Of ook als niemand anders er last van heeft, omdat het alleen om gedachten ging. 'Vergeef ons onze schulden.' Serieus, juist als je misschien het moeilijk vindt om zelf te bidden, want wat moet je nou zeggen tegen God? – goed, ga maar zitten, schrijf maar op: dit ging er mis en dat ging er mis en dat en dat. (Voor de duidelijkheid: deze preek gaat over bidden om vergeving, daarom geef ik alleen het advies van opschrijven van je zonden. Maar als je God graag goed wilt danken, kun je ook goed opschrijven waarvoor je kunt danken. En als je God goed wilt bidden, kun je heel goed noteren waarvoor je wilt bidden.) **[20]** Kijk, als Golgotha nodig is voor vergeving van schulden, dan kun je ervan uit gaan: die schulden zijn echt. **[21]** Mijn concrete schulden.

Tegelijk gaat het om meer dan alleen dingen die je fout doet. Het is wel belangrijk dat je dat ook begrijpt. Want ik denk, dat als jij van iemand houdt, een vriend of vriendin of van een kind, dat die dan heel wat fout kan doen, voordat jij écht kwaad wordt. Juist die band van liefde maakt dat niet elke foute daad zo zwaar moet wegen. Het punt is dat God die liefde van jou voor Hem dus niet automatisch aantreft. Zelfs als je Christus hebt leren kennen, merk je dat je houding niet vanzelf goed is en op God gericht. De Catechismus is dan heel eerlijk en zegt dat we vergeving moeten vragen voor onze misdaden, maar net zo goed voor de slechtheid die altijd nog in ons is. **[22]** Nu is Gods liefde voor ons groter dan welke liefde ook van een mens voor een ander. Zijn liefde is groot genoeg om jouw gebrek aan liefde te doen vergeten. Maar vraag Hem dan om vergeving, ook voor dat gebrek. Hoe meer je om vergeving vraagt, hoe meer je je schuld leert zien. En tegelijk: **[23]** zijn liefde.

3. Tenslotte: wat merken mensen om je heen hiervan? Dat jij vergevingsgezind bent. Een dominee uit de Anglicaanse kerk merkte dat zij geen vergeving kon geven aan de plegers van de terreuraanslagen in de Londense metro. Let wel: haar eigen dochter was één van de slachtoffers. Deze dominee besloot af te treden. 'Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.' Zij kon dat niet meer anderen voorbidden, terwijl ze wist dat ze niet vergeven had. Kijk, om hier een afgewogen oordeel over te geven, heb je meer informatie nodig. Maar puur als signaal is het sterk. Het leert je om niet alleen van God te verwachten dat Hij naar je bidden luistert, het leert je om dat ook zelf te blijven doen. 'Zoals ook wij hebben vergeven.' **[24]** Wat bid je hier?

Je bidt hier om oprechtheid. Jezus kent je, ook je zonden, en wil je graag vergeven. Maar opdat vergeving van je zonden geen automatisme voor je wordt, de sluitpost op je gebed, waarmee het saldo vanzelf rechtgetrokken wordt, daarvoor leert Jezus je barmhartigheid ontvangen te verbinden aan barmhartigheid geven. Zodat jij blijft beseffen wat Hij voor jou deed. En zodat jij blijft beseffen wat jij voor anderen mag doen. Vergeven. Hoe zal ik dit zeggen. Als God ons als gelovigen ergens een mogelijkheid biedt om op te vallen vandaag, dan op dit punt. In een wereld van lik op stuk en claim je domein is vergeven buitenaards. Dat biedt missionaire kansen. **[25]** Een vergevende kerk is een wervende kerk. Ga je gang.

Tegelijk, als het gaat om vergeven: zeker onder christenen onderling is dat wel verbonden aan het belijden van schuld. Niet als automatisme: ik belijd schuld dus jij moet me vergeven. Johannes de Doper spreekt niet voor niets van boete, waarmee je laat zien dat je weet dat je schuldig bent. Vergeving is niet het automatische gevolg op zomaar een 'sorry'. Ook niet als tegenautomatisme: als jij geen schuld belijdt, ga ik jou niet vergeven. Want als ik jou wil vergeven, dan houd je mij echt niet tegen. Of je nu wilt of niet. Maar wel als wat onder volwassen gelovigen geestelijk normaal is. Schuld belijden. Vergeving geven. **[26]** Een vergevende christen is een volwassen christen. En alweer: ga je gang.

Meen ik dat nou? Ja. **[27]** Hoe meer ik leer aanvoelen van Gods liefde, hoe minder ik er onder uit kan dat wij echt moeten vergeven. Ook wanneer sommigen van jullie verhalen hebben die ten hemel schreien. Begrijp me goed: vergeving is iets anders dan verzoening. Verzoening is dat het weer goed is tussen jou en je beul. Dat is een ander verhaal, en dat wil soms niet. Maar vergeving is dat als de Tegenstander jouw beul aanklaagt voor God en dan jou als getuige à charge oproept, dat jij dan de moed hebt te zeggen: ik vind geen schuld in hem. Dat kun je alleen als je heel dicht tegen Christus aankruipt. Dan weet je dat die schuld van een ander ook naar Golgotha mag. Christus heeft het recht om ook de zonden van die hufter op zich te nemen; dat recht kun jij Hem niet ontzeggen. En ze zeggen dat het therapeutisch goed werkt om te vergeven, om los te kunnen laten. Maar ook als dat niet zo is, ik kan het niet helpen dat dit is wat ik van mijn Heer moet zeggen. Vergeef.

Amen.